

Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZETI EGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓNAP 1-ÉN.

Az Erdélyrészi Méhészeti egyesület tagjai a tagsági díj fejében kapják. Tagsági díjak: rendes tagok részéről egy évre 4 kor., a lap előfizetési ára egész évre 8 kor. — Minden pénzküldemény O. Zsögön Rácz Mihály egyesületi pénztároshoz, Kolozsvár; Mátyás király-ter, Bánffy-palota — küldendő.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények és reklamációk a „Méhészeti Közlöny szerkesztőségének Kolozsvár, Magyar-úteza.” czimzendők.

Közleményeink utánnyomása a forrás teljes és pontos megnevezése nélkül tilos.

A kéziratokat nem adjuk vissza.

Reklamációkat csak a következő hónap 15.-éig és csak a postahivatal útján fogadjunk el

Felelős szerkesztő: Szentgyörgyi Lajos.

A mi dolgaink.

1904. januárius 31-én szép ünnepje volt Egyesületünknek. Évi közgyűlését tartotta br. Jósika Gábor nagyérdemű és szeretve tisztelt elnöke vezetésével. Szép érdeklődést tanusítottak ügytársaink még a messzi tájakról is, mintegy 25—30-an jelentek meg s lelkesítették megjelenésükkel a központ munkáit, tisztviselői karát és válaszmányát. Jelen volt Gámán Zsigmond vezető alelnökünk társaságában Szentgyörgyi Lajos főtitkár, szerkesztő, Zsögön Rácz Mihály h. pénztáros, Nagy János áll. szaktanár, Geltch Lajos, Benkő Benedek, Dr. Balázs Ferenc, Nagy Géjza, Horváth Pál; Szentgyörgyi István, Kulisseki Endre, Fatter Péter, Dr. Zsögön Béla, Biedermann Ferenc, Mázsa Péter, Györfi János, Páni Sándor, Jencze Sándor satb.

Elnök az ülést a tőle megszokott egyszerű, de szívhez szóló zavakkal nyitja meg s kéri föl főtitkárt az igazgató válaszmány vi jelentésének előadására, a mely következőleg szól:

Nagyérdemű Elnök uraim! Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Huszonnégy éve, hogy e helyen először voltam szerencsés megtenni az évi jelentést és ime a huszonnegyediknél is nekem ingedte meg a Gondviselés, ezt a kiváló örömet. Csekély idő ez nt. Közgyűlés az örökké valóságban; de az emberi életben mégis csak vehető valaminek. Különösen, ha az, annyi küzdelemmel kapcsolatos mint éppen ez, ez évi volt De megkönnyítette, nemcsak, sőt

kellemessé tette ez ügygyel való foglalkozás nehézségeit ránk nézve az a körülmény, hogy már kezdetben őszinte, kölcsönös tisztelet- és szeretetben élt a vezetőség egymással s az ügyet igazában édes magáénak tekintette mindannyiunk.

Hisz lelkem előtt vonulnak végig alapító és munkatársaim: Voith Gergely, most aradi lakós, Gebhardt Döme, Albu József (Zágoni), Kőmives Geró, Fodor Gyula, elévülhetlen érdemeivel br. Bánffy Dániel és Ernő báró elnökeink, br. Kemény Gábor akkori szakminiszter, édes atyai, különös támogatásával; Grand Miklós lelkesítő buzdításával. S oly jól esik rá gondolnunk, hogy milyen igazi élet volt az, a mi piczike méhészeti társadalmunkban.

Igy történt ez huzamos időn át; de nem levén célja jelentésünknek az Egyesület történetével foglalkozni, csak annyit jelezünk, hogy megadta a kegyelem Istene időről-időre Egyesületünk vezetését.

Hisz mi lett volna velünk, csak a legközelebb mult években is, ha nincs nekünk br. Jósika Gábor elnökünk, Gámán Zsigmond és Nesselfeld alelnökünk s nem lelkesítik, buzdítják, biztatják többi tisztviselő- és választmányi társaikat a megpróbáltatások éveiben, hogy csak tovább és tovább!

Nem volt br. Báuffy D. első elnökünk szoros értelemben vett méhész, s nem azok br. Jósika és Gámán mostani elnökeink se, de szívök-lelkök hozzá van nőve ez ügghöz s ebből folyólag tudtak velünk ugy elbánni, hogy mi a legbensőbb tisztelettel és becsüléssel kellett, hogy adózzunk nekik viszonzásul. Es tettük és tesszük ezt itt a mt közgyűlés színe előtt is, egész nyíltsággal és avval a tiszteletteljes kéréssel, hogy méjjen tisztelt Elnökünk bölcs és tapintatos, de egyszersmind szeretetteljes vezetéseért a közgyűlés is fejjeze ki hálás tisztelettel párosult köszönetét.

Újabb dolgot a lefolyt évben ugyszólva semmit sem vezetett be ig. választmányunk, mert sajnos! pénzügyi állapotaink egyáltalában nem engedtek semmiféle újítást. Sőt redukációnak kellett történnie, 34 holdnapos Kertész Gazdánkkal, hogy annak költségeit meggazdálkodhassuk a jövőre. Ennek tudomásul vételét kérjük a mt. Közgyűlés által!

Egyleti méhesünk ügye is csak ugy ment a lefolyt évben, a mint mehetett, oly mostoha, bőjtös időjárás mellett, s a mint történt ez tulajdonképpen, igen kevés kivétellel egész egyesületi területünkön, sőt országszerte. Mézhordás alig volt annyi, a mivel a családokat kiegyenlíthessük, s dacára a véghetetlenül elnépesedésnek, rajzás is igen csekély, hanem azért egy boconádi Szabó-félét s két négysoros Abend-félét benépesítettünk s remélhetőleg szép családokká fejleszthetjük az új évben. A többi 21 család is

szép reménységgel adatott át a téli nyugalomnak, az októberi szép napok idején.

Ígazgató választmányunk a januárius 25-én tartott közgyűlés megtartása után minden két hónapban megtartotta üléseit, és pedig a téli holdnapokban rendes elméleti előadásokkal kapcsolatosan, elnökségi irodahelyiségünkben, a Gámán elnök urnak szivességéből; tavaszfelé, a mikor már ez szűknek nyilvánult, az igen kedvező látogatottság okán, az Erd. Gazd. Egyes. díszes irodahelyiségében, a Tokaji titkár ur szivességéből. S májuson kezdve pedig künn az Egyesület Zsongói (házsongárdi) méhészeti telepén. S itt történt meg az is június 8-án tartott ülésünkben, hogy Benkő Benedek és Dr. Balázs Ferenc buzgó és lelkes egyleti tagtársainkat, a közgyűlés jóváhagyása reményében, választmányi tagokká kértük fő., a kik valóban igazi lelkes, munkás vál. tagokká váltak be s igen sok szolgálatot tettek Egyesületi ügyünkben, különösen az utóbbi nov.-decemberi ciklusban, s teljesen érdemesítették magukat arra, hogy a mt. Közgyűlés őket, e tisztükben megerősítse.

Igen de keserűen érzékeny bajok és jajok is érték Egyesületünket, a mennyiben Biró Gyula lelkes pénztárosunkat az év elején elragadta a kérérlhetetlen halál s elragadta aztán utódját a kiváló szakértelmű Horvát Pált is jobb sorsa körünkből.

December 14-én adta át Nagyenyedre távozó Horváth Pál derék társunk a pénztárt ozsdolai Zsögön Rácz Mihály városi számtiszt és egyesületi második titkár társunknak s vett búcsút tőlünk, az ezen estén tartott vál. ülésben, hogy eltávozván, átvegye jelzett városban bankigazgatói hivatalát.

Elméleti s ugy gyakorlati méhészkedéseinket májustól októberig az Egyleti Köztelken folytattuk, rendszeres előadásokkal a hét két napján csütörtök és vasárnap délutánokon, mely alkalmakkal közel 200-an látogatták előadásainkat. érdeklődő ügyfeleink, nők és férfiak. Ugy a téli, mint a nyári előadásokat nagy részben Nagy János szaktanár társunk tartotta, az igazi rúdas azonban e dolognál is Szentgyörgyi főtitkárunk volt, mint a kire hivatalból a méhes gondozása is bízott.

Hogy mennyi fáradtsággal járt, a különben igen kellemes dolog, ezt csak a foghatja föl teljességében, a ki a drága méhek életébe ugy betanulta magát, mint éppen ő, néhány megcsontosodott méhésztársával.

A belső helyiségeinkben és Köztelken történt ténykedéseinken kívül el-elnézegettünk mulatozni is, t. i. keblí, helybeli társainkat látogattuk meg méhészeti otthonukban, előre megállapított program szerint s gyűjtöttük oda hiveinket, szintén hivatalos formaszertűen, a Nagy János szaktanár vezetésével. Ilyen kellemes

látogatásokat tettünk Dr. Szádeczky Lajos egyet. tanár méhesében, Kremnitzkyné, Geltch Lajos, Varga Dániel, Babos, Kondász Ferenc, Püspöki Miklós, Csiki Józs. János, Horváth Pál, Pál Gyula Dr. Balázs Ferenc és Nagy Géjza társainknál, a hol mind igen kellemesen leptek meg a részben beindított, de egy pár helytt éppen gyönyörűen fejlett, előhaladott méhészetek.

A nyert évi államsegélylyel bármily szükösen bántunk is, teljességgel nem birtuk födözni kiadásainkat, elannyira, hogy e miatt meg kellett szüntetnünk Kertész Gazdánkat 1904-en kezdve, hogy mi lesz ezutánra! a legméltányosabbat várjuk Tallián Béla szakminiszter úrnak kegyes jóvoltából Ebbeli kérésünk felterjesztés alatt áll s hittel és bizodalommal várjuk a megörvendezettö kegyes választ.

Ujabb lelkes társakat nyervén évfolytán Egyesületünk, újításokba is elegyedett ig. választmányunk. 1890-ben másodsor kiadott alapszabályokat nem találván már idöszerűeknek, annak módosítását határozta el.

Különösen a két koronás évi tagsági díjak tették indokolttá a változtatást, 2 korona 60 fillérbe kerülven egy-egy lapszám. Tiszta kárral dolgozott e tekintetben Egyesületünk. S lehet, hogy néhány eddigi 2 koronás taggal megapad Egyesületünk, de rá kellett határoznia ig. választmányunknak magát e lépésre. Mi azonban hisszük, hogy ezt belátják ügytársaink s nem hagyják egykönnyen azt a megszokott Barátot, a mely már 19-dik évfolyamát járja, és a melynek mindenekfölötti célja volt, ügytársainak lehető kioktatása.

Szerkesztőségünkben egy kis sajnálatos változás történt, a mennyiben Nagy János áll. szaktanár barátunk a főmunkatársi tisztet a választmány kezeibe helyezte vissza, állítólagos nagymérvü elfoglaltsága miatt S így e dolog is a teljes szerkesztéssel együtt, a mt. közgyülés elhatározásától várja a megoldást.

Sokféle újítás fölött folyt eszmecsere a végsö hetekben s reméli választmányunk, hogy egyet azok közül megalégedésre is eszközölt. S ez az Erdélyi Gazdasági Egyesülettel történö szorosabb s illetve régebbi helyes kapocs. Világosabban szólva, abban történt megállapodás a két egyesület közt, hogy az »Erd. r. méhészeti Egyesület, mint az Erd. G. E.-let méhészeti szakosztálya« czimeztetnék, minden egyéb autonómiaja, alapszabályai s tisztviselői s választmányi intézménye maradna az eddigi, szokásos. Az anya Egyesület szives ígérete folytán állandó helyiséget nyer Egyesületünk, minden ezzel járó kedvezményekkel s meleg pártolást s illetve támogatást felsöbb hatóságainkkal szemben. S esetleg egy kedvezö cserét eszközölhetünk mostani méhészeti telepünkkel, itt jóval közelebb, egész kézügyben, az anya Egyesület most párcellákra osztott területén.

Választmányunk küldöttségileg is megköszönte e szives ajánlatát a G. Egyletnek, de e helyen is köszönetét fejezi ki s kéri a mt. közgyűlést, hogy mint ilyen is köszönje meg Egyesületünk kebelére ölelését s kérje továbbra is annak szives támogatását. Egyéb intézendő dolgokra nézve pedig bizza meg egyesületi választmányunkat, hogy a maga részéről a kapcsolatot minél szorosabbra fűzni törekedjék. A Ministeriumhoz fölterjesztett kérésünkben, a melyet Benkő Benedek, Geltsch Lajos, Horváth Pál, Dr. Balázs Ferencz lelkes társaink ígérkeztek személyesen kézbesíteni. 2000 korona segélyt kérünk és pedig 400-at köztelki épületeink kitarozására s 1600-at közlönyünk előfizetésekép, mint évi állandó segélyt. A mely mégis elég szerénynek mondható segélyt Önagyméltósága ha kegyes lesz megadni, egykor virágzó, s hogy ugyszóljunk ország-szerte dicsőségesen tiündöklött Egyesületünk, bizonynyal vissza fogja kapni jókedvét, munka ösztönét s aztán nem félünk, hogy még a pokol kapui is diadalmaskodhassanak annak drága életén. Csak itt benn ne ütné föl ismételten valamelyes meghasonlás, valamely kicsinyes láthatnomság fejét, s holmi ijesztgetés, hogy így meg így!

Mi hisszük, hogy szeretett ügyünkön Isten áldása lesz.

Vidéki köri intézményünknek azt tapasztaljuk, hogy a mióta nem érintkezhetünk azokkal közetlenül, igen-igen megcsappant működési kedvük, úgy annyira, hogy azok közül csupán egyetlenegy a szamosujvári tett eleget alapszabályaink azon követelésének, hogy a közgyűlést megelőzőleg évi jelentést terjesszenek be, az anyae-gyletbe.

De még éppen az év folytán, a mindegyre változó pénztárnoki állapot is zavarólag hatott ügyünkre, a mely ügy remélhetőleg szintén meg fog oldódni, új alapszabályi rendszerünkkel.

Éppen most vesszük a hirt, hogy az annak idején virágzó székesfejérvári körünk nagyérdemű elnöke Töltényi Antal alapító tagtárs meghalt. Legyen áldott emlékezete! mert ő azon a vidéken páratlan erélyt fejtett ki Egyesületünk érdekében, egy ottan tartott méh vándor gyűlésen történt személyes megismerkedésünk kapcsán.

Kondász Ferencz lelkes választmányi tagunkat is jobb hazába kísértük az ősz elején. Legyen pihenése csendes!

A bécsi kiállításon csak vagy nyolcz kiállító képviselte Egyesületünket s azok közt helyből Fatter Péter jeles méhésznök és személyesen pedig Nagy János szaktanár társunk, a ki a magyarországi csoportnak egyszemélyben biztosa is volt. A gödöllői tanfolyamon pedig szintén helybeli társaink közül ketten vettek részt a nyár folyamán, t. i. Kremnitzkyné önagysága és Szentgyörgyi Emil, a kikkel szemben megkülönböztetett bánásmódot tanusított

ugy a fölügyelőség, mint az ottani intéző szaktanár úr, a mely körülményt a mt. közgyűlés is örömmel vegyen tudomásul.

Megvizsgáltatta ig. választmányunk megbizottjai által az évi számadásokat, költségelőirányzatot. Leltározott minden fekvő és fölkelhető Egyesületi vagyont, künn köztelkén és benn könyvtárában és irattárában, hogy teljesen tájékozva legyen az Egyesület tulajdonai felől s tájékoztatni tudja, ily közvetítéssel magát a mt. közgyűlést is

Az Egyesületi méhes jövendő sorsát illető mozzanatok is tétettek, amennyiben azaz óhajtás ferült föl, hogy ezt az erdélyrészek érdekében állami tulajdonná kellene tétetni s így aztán valóban méltó nivóra emelni Erdélyre nézve. Mely érdekenben a választmány megkeresést is határozott a Miniszteriumhoz intézni a közgyűlés jóváhagyása reményében. A beállott újévet illetőleg pedig Zsögön Rácz Mihály tagtárs ama szives ajánlata fogadtatott tetszetős örömmel, hogy ő a méhest egy évre gondjaiba veszi s minden lehetőt elkövet arra, hogy szaporulat és egyéb beruházási tekintetekben a méhes megfeleljen ugy a látókatokkal szemben, mint más tekintetben a egyesületi tekintélynek, csupán a fölőség méztermelvényhez tartván jogot a maga részéről.

A tetszetős ajánlat viszhangot keltett a vál.-ban s szives készséggel hajlott Zsögön pénztáros lelkes ajánlata felé. Igen természetesen minden eddigi nyilvánossági jog fenntartásával

Szóval, akként formálódtak mt. közgyűlés igazgató választmányunk végső időbeli ténykedései, miszerint teljesen megnyugtató lehet a jövőben való bizodalunk, teljes reménnyel levén effelől, hogy *anyaegyesületünk* szives közbejárásával, az előirányzott államségélyt megkapjuk. Igaz, hogy most új alapszabályaink, új intézkedései következtében lehetséges, hogy tagcsappanás idéztetik elő, de bizunk dolgaink önzetlen tisztaságában, hogy kétszer is megmondolják esetleg elmaradott tagtársaink, hogy távol maradjanak-e a központ kötelekéből. S kérjük is őszinte szeretettel, hogy ismét föllandult egyesületünk hajócskáját ne engedjék a csapkodó hállamok martalékává! Tömörüljünk egyezségben, munkaszeretetenben, egymás iránt való kölcsönös becsülésben, Isten áldása nem fog elmaradni.

Ugylegyen!!

A titkári jelentés után az évi Zárszámadás- és az újévi költségelőirányzat terjesztett elő, a melyeket az ig. választmány gondos előkészítésével, Közgyűlés tudomásul vett s megbizta a választmányt, hogy mindent elkövessen pénztári ügyeinek rendbehozatása tekintetében is.

Az újra dolgozott alapszabályok tárgyalása egy nemsokára tartandó rendkívüli közgyűlésre halasztatott.

A tisztviselői karban csak annyi változás történt, hogy Nesselfeld II. alelnök helyére Benkő Benedek, Horváth pénztáros helyére Zsögön Rácz Mihály s a Zsögön Rácz Mihály volt másodtitkár helyére Dr. Balázs Ferencz választattak meg. A Méhészeti Közlöny szerkesztésével pedig Nagy Géza nyelveket ismerő derék új társunkat bizta meg a közgyűlés

A választmány kiegészítéseül megválasztottak helybeliek: Dr. Szádeczki Lajos, Fogarasi Vilmos, Dr. Zsögön Béla, Úrmösi Jenő, Török Arthur, Fábíán János, Mikházi Kovács Géza Vidékiek: Bencze Sándor Virágos-völgy; Körmendi Jenő Sztána; Horváth Pál N.-Enyed. Végül a derék Szamosujvári kör évi jelentését vette tudomásul a közgyűlés s az elnökök éltetésével, igen kellemes hangulatban oszlott el.

a. ó.

Hogyan lehet sok mézet gyűjteni az orsz. méretű kaptárokban?

Aki méhészettel foglalkozik, tapasztalásból tudhatja, hogy a méhcsaládok, a mint az erős tél nagyobb része elmult, nyomban hozzáfognak a cellák takarításához s nagy szorgalommal igyekeznek mindent úgy rendbe hozni, hogy az anyák a petézést megkezdhessék. Az erősebb családok már februárius hóban — kisebb helyre szorított téren — fiasítással bírnak, s ez, a család erősségéhez képest, folyton-folyvást nő és gyarapszik. A mint a tavaszi napsugarak a munkásokat a szabadba kicsalták, s a hogy az első flora fiatnevelő porát a munkások fáradhatatlan kitartással és szorgalommal hordani kezdik, az anya petézése hatványozódik; a család szemlátomást nő, s ha az idő állandóan kedvező, a méhcsaládokra, úgy már sok vidéken április hó végén vagy május hó elején a fajfenntartási ösztön sugallata folytán a méhcsaládok kezdenek megoszlan, illetve rajzani. Sok család, a méhész akarata ellenére is, háromszor-négyszer rajzik s sokszor még a raj is rajt bocsájt. Család van elég, de a legtöbb esetben, a legtöbb családnál, még a legjobb mézelő időben sincs méz, mert a fajfenntartási ösztön kapcsán s az anya hivatásának kellő tudatában folytonosan csak petézik s újból csak petézik s ezzel csak akkor hagy fel valamennyire, ha az idő tartósan rosra fordul, pl. tartós nagy szárazságban vagy a tél közeledtével

A folytonos fiasítás és rajzás még a leggazdagabb családok mézgyűjteményét is elfogyasztja, sőt az anya buzgalma következtében még a legjobb mézelő időnyt sem tudják a munkások kihasználni s nem képesek elég mézet elraktározni, mert nincs elegendő hely, ahová azt helyezni tudnák

Az éber anya, a nálánál még éberebb munkásokat is kijátsza,

mert óvatlan pillanatban a raktározásra kitisztított czellákat azonnal bepetézi, s nem lévén hely a méz kiürítésére, a munkás osztály nagy része a tétlenségre van kárhozthatva.

E miatt az anya és munkások között akárhányszor az egyenetlenség nem ritka dolog. Innen van, hogy a kaptár rendszernél a kéretek tetején csak egy-egy kis félhold alaku mézrakomány látható, természetellenes nagy kidomborodással, amennyire csak a helyszüke megengedi. Ezen állapot annál gyakoribb, mentől kisebb az a hely, amely a méhcsalád lakásául szolgál.

Ez állapot kikerülése okán üdvözlöm a fáradhatatlan, munkás kísérletezőt: id. boconádi Szabó Imre gyakorlati méhésztársunkat, ki az ő nagy kaptáiraival, jó mézélő időben helyet biztosít a méhállománynak és helyet juttat a begyűjtendő méz elrakására.

A nagy kaptár rendszernek jó vidéken, jó időben szép jövője van. Ismételen üdvözlöm kísérletező méhésztársunkat! Nagy szolgálatot tesz vele a nemzetgazdaságnak s erős a hitem, hogy igen rövid időn nem lesz egyetlenegy valamire való méhes, hol ebből a kaptárból egynehány helyet ne foglaljon.

Hát miért méhészkedünk? Azért-e csupán, hogy sok bogarunk legyen? Tudtommal éppen az ellenkezőjére törekszik minden méhesgazda.

Hogy ezt az országos, illetve Bodor-féle kaptár-rendszernél miként érhetjük el, tapasztalataim szerint röviden elmondani töreksem:

Ha a kaptárban a család jól felgyarapodott, a főhordás idején némely méhésztárs úgy szokott tenni, hogy az anyát a családtól elveszi s több munkás méh társaságában valahová biztos helyre elteszi s élelmezi, mások meg az anyát megsemmisítik. Most nem lévén a családban anya, a kikelt, illetve a czellát elhagyott munkás helyét azonnal mézzel raktározzák tele s így egy-két hét alatt, amíg a főhordás tart, a kaptár nagyobb részét teletöltik mézzel.

Hanem ez az eljárás nem ajánlatos, mert az árvaságra jutott család érezvén az anya hiányát, azonnal hozzátát az anyabölcsők késsítéséhez s kellő vigyázat nélkül, az előbb kikelt fiatal anyával, ha a népesség nagyon meg nem fogyott, a család megoszlik s nem értük el azt a célt, a mit kitűztünk. S ha az idő hirtelen roszra fordul, mind a két család könnyen megsemmisülhet. Az anyátlanná tett család még a munkakedvét is elveszti s a legjobb mézélő időt sem tudja ennek következtében kihasználni.

Ennélfogva ezen eljárást nem ajánlom.

Torda.

Böloni István,
áll. isk. igazgató.

(Folytatjuk.)

Tapasztalatok a Boczonádi-féle kaptárról.

(Vége.)

Elfogadom a jótanácsot, s 8 án reggel mindjárt hozzá fogtunk az egyik család fölsegítéséhez.

Három kis családból kivettünk összesen 8 drb. orsz. méretű egész keretet. Ezeket beszabtuk az új keretekbe, s bekötöttük vékony spárgával. Így csináltunk az orsz. méretű 8 egészkeretből 8 új keretet, melyek közül 5 érett fiasításos volt, 3 pedig üres kevés (egy-két kgr.) mézzel. Az így készített 8 keretet a nagy kaptár középső harmadába raktuk be; alsó harmadába pedig a 8 kiépített, s részben fiasításos keretet tettük, a régi fészekkel, mely előbb a középső harmadban volt. A fölsegítés így megtörtént: kapott a család körül-belül 30 keret érett fiasítást.

Julius 10-én elmentünk egy közeli nagy méhészetbe, hol már 6 nagy Boczonádi-féle kaptár volt betelepítve. Bizony ott is azt tapasztaltuk, hogy a betelepítés nem helyesen történt, mivel 6—8 fődött fiasításos orsz. méretű félkeretet tettek néppel együtt egy kaptárba, s alá — mint én is — rengeteg építeni valót. Hozzáfogtunk mindjárt ott is a fölsegítéshez, s három kis családból kivettünk összesen 21 orsz. méretű félkeretet fiasítással; ezeket beraktuk lapozó módon egy-egy nagy kaptárban levő kis néphez. Így javítottunk föl itt is 3 családot.

Julius 11-én a másik családomat is fölsegítettem, éppen úgy, mint 8-án az első. Ezek a nagy családok tehát a betelepítéskor egyenként 4 drb. orsz. méretű fél-, az első fölsegítés alkalmával 1 drb. orsz. méretű egész-, s a második fölsegítéskor 5 drb. orsz. méretű egészkeretet kaptak, érett költéssel; tehát mondhatjuk, hogy egyik egyik 8 db. orsz. egészkeretet kapott.

Volt most már 2 igazán nagy családom, melyeket ezek után nagy figyelemmel tanulmányoztam; s mondhatom, nem bántam meg, hogy Boczonádi úr jó tanácsát követtem, mert 14—16 nap múlva, mikor a berakott keretekből a kikelő nép kezdett szárnyra kapni, csudálatos nyüzsgés-mozgás indult meg a nagy családoknál. Percekig számlálgattam a ki-, s bejáró méheket; oly tömegesen jöttek haza, hogy 5—10-ével véve sem sikerült a haza érkezőket megszámlálnom.

Most kezdtem még csak sajnálni, hogy miért nem csináltam én ezt így mindjárt a betelepítéskor.

Augusztus 26-án újra szerencsém volt boczonádi Szabó Imre úrhoz. Nagy figyelemmel vizsgáltuk át a két nagy családot, mely alkalomra két méhésztársamat is meghívtam, kik állandóan nagy érdeklődéssel viseltettek a nagy kaptár iránt.

A vizsgálat eredménye kedvező volt, mivel a középső har-

madban levő 8 keret legnagyobb részben tele volt mézzel; az alsó sorban levőkben is a felső sarkokon, a fiasítás körül csillogott a méz. Hozzávetőleges számítás szerint 15—16 kgr.-ra tettük 1—1 család súlyát. Ime a nagy család másfél hónap alatt, nyár végén, állandó szeles időben, behordta a szükséges téli eleségét.

A hozzávetőleges becslésben nem bíztam meg; hiszen az téves is lehet. Szeptember 2-án levittem egy konyhai mérleget, s egyik nagy családot újból kiszedve, megmértem: 19 kgr. 750 grm volt az, népestől, lépestől és mézestől együtt; tehát a 26.-i becslés elég megbízható volt, miértis a másik család megháborgatását fölöslegesen tartottam.

Hát a július 8.-án és 11.-én megkopasztott 5 családdal mi történt? — kérdik tisztelt méhésztársaim. Átvizsgáltuk azokat is augusztus 26.-án, s háromban 7—8 kgr mézet, kettőben 4—5 kgr.-ot találtunk még mindig nagyon sok fiasítással. Ezeket bizony föl kell gyámolítani. Egy család meganyátlanodott, ezt fölöszlattam.

Nem összehasonlítás eredményeként említtem meg a kis kaptárok gyarló eredményét, mert összehasonlítás az én kis és nagy családaim közt nem tehetünk, mivel a kis családok népét, s fiasítását vettem el a nagy családok fölsegítésére; de ha elgondoljuk, hogy 5 család adta ezt a két múrajt, s ha elgondoljuk, hogy ezzel a múrajoztatással azok meg nem néptelenedtek, azt is elgondolhatjuk, hogy múrajoztatás nélkül biztosan kirajzottak volna. Hiszen az idén általános az a tapasztalás, a kis családokról, hogy nagy népességre vergődtek, rajoztak is, sok helyütt az elégen túl is, de mézfölöslegre szert tenni nem tudtak.

Összehasonlítást tehetek azonban azokkal a méhészeti eredményekkel, melyeket egyik-másik méhésztársamnál tapasztaltam. Egyik méhészetben f. évi szeptember 22.-én 14 családot vizsgáltunk át. Ott az országos méretű kaptárokból kirajzott, avagy múrajoztatott családoknál 5—6 kgr., a nem rajzott családoknál pedig átlag 8—9 kgr. mézet találtunk. Az állami tanítóképző-intézet méhesén is ugyanilyen volt az eredmény a szeptember 23.-án eszközölt betelelés alkalmával; mézelvevévről sehol szó sem lehetett. Az országos méretű kaptárokból tehát az *egész* mézhordási idő *alatt* csak a legszükségesebb téli táplálékot tudták a családok behordani.

Ime, az idei tanulmányaimból most már levonhatom azt a következtetést, hogy a nagy kaprárok nagy népe bizony aránytalanul több mézet képes behordani, ugyanazon idő alatt, ugyan olyan körülmények között, mint a kis kaptárok kis népe.

Kísérletezésem alkalmával azt is tapasztaltam, hogy a nagy kaptárban erős múrajjal, már az első évben is lehet jó eredményt elérni; ha a belakolást én is jó erős múrajjal készítettem volna,

most főlösléges mézem is lenne. Jövőre bizonyára nem esem az ideihez hasonló hibába a nagy kaptárok belakolásánál.

Boczonádi Szabó Imre úr is hasznos tapasztalatot szerzett az én esetemből. Tapasztalhatta ugyanis, hogy bármily helyesen legyen is az ő nagy kaptára szerkesztve, a helytelen betelepítés bizony ennél is megboszuja magát az első évben. Hogy minél több méhésztársat megkíméljen a helytelen betelepítés káros következményeitől, a Boczonádi-féle kaptár betelepítésének módjait, s az ebben való méhészkedést tárgyaló munkájával bizonyára nem sokáig kéri, s a megrendelők jövőre már megkaphatják a mindenestre hasznos és értékes füzetkét. Így lesz aztán teljes az ő munkája; így fogja a Boczonádi-féle nagy kaptár jövőre az eddiginél rohamosabban elhódítani a méhészkedőket a jónál bizonyára jobb rendszer részére.

Várjuk a kis füzetet!

Sárospatak.

Gyulay Károly.

Néhány őszinte szó a földmivelő nép méhészkedéséhez.

»Le a kalappal a jó gazda előtt«, mondja a példapeszéd! Nagy igazság és érdem méltatása rejlik e rövid mondatban, mely megilleti a jó gazdát, mert hisz nem-e a jó gazdának köszönhetjük Isten után, még a mindennapi kenyeret is? S vajjon mi méhészek mindazon jót, szépet és hasznosat, melyeket a gazdaközönség által megmunkált földből kibúvó virágok és fák virágaiból e kis állatkáink, a méhek tartása által nyerünk, nem-e a gazdának köszönhetjük?! Igen, egyedül annak, mert a jó gazda folyton alkot, szépít, ültet, s a mi kis állatkáink ép. az ilyen helyekről gyűjtik össze a mézet, viaszt stb., ami igen szép értéket képvisel.

A jó gazdának köszönhetünk mindent, de sajnos, olyan jó gazdát, a milyent én szeretnék ismerni, még manapság Magyarországon, más országokhoz viszonyítva, nagyon keveset találunk, mert gazdáink 10/0 a sem foglalkozik a méhészettel, pedig nézetem szerint a jó gazda a méhészetet sem hagyja ki a gazdaságából! ... Ha okát keressük, hogy miért nem méhészkedik hát nálunk minden gazda, hogy jó gazda nevet érdemeljen, abban kell meggyőződünk, hogy azért, mert azok, akik méhészkednek is, sötétben apogatódnak és oly annyira nincsenek oktathatva a gyakorlati méhészkedésben, hogy hasznát nem látva a méhészkedésnek, kedvüket veszítik.

Szerény nézetem szerint, ha a gazda oktattva lenne arra, hogy abban a sok virágban, ami kihasználatlanul elhúll, elrothad, mily sok millió vész el, ha oktattva lenne arra már az iskolában, hogy ezt a milliókat mind a kis méhek volnának hivatva összegyűjteni, akkor nem hiszem, akadna egy is, aki a midőn gazdaságát berendezi, a méhészet felállítását is be ne vezetné.

Mondjuk már most, hogy van Magyarországon 35000 méhészt, mivel pedig az összes szakegyesületeknek alig 5000 tagja van; megvagyok győződve, hogy a többi, az egyesületek kötelékén kívül állók nagyobb része mind tájékozatlan emberekből áll, olyanokból, akiknek a méhészkedésről fogalma sem lévén, hasznot nem lát, kedvét elveszíti e fontos intézmény iránt. Milyen jótétemény volna az ilyenekre, mind az egyesületekre, de az országra nézve is, ha mindnyájából okszerű méhészt lehetne nevelni, aki megtanulván helyesen méhészkedni, legalább is mégegyszer annyit produkálna, mint most és a productumok ezen kétszeresét 20—25 százalékkal jobban is tudná értékesíteni, mint jelenleg és nem kellene számtalan családnak koldusbotot fogni és egy szebb hazát keresve, Amerikába vándorolni.

De kérdem: miért ne lehetne ezt elérni és miért ne lehetne egyáltalán minden arravaló földmivesből méhészt? Hiszen a méhészet a mezőgazdaságnak egyik mellékága, még pedig olyan mellékága, mely a mellett, hogy annak, aki vele foglalkozik, igen jól fizet, a többi ágakra is hasznos, nevezetesen a gyümölcsstenyészésre és a magtermelésre az által, hogy a méhek a növények és fák virágainak megtermékenyítését igen nagy mértékben előmozdítják.

Azt hiszem, hogy ha gazdáink a méheknek e fontos szereplését a természet nagy műhelyében jobban ismernék, egymagára erre a fontos körülményre való tekintettel is, igen sokan méhészekké lennének. Még többen csatlakoznának hozzánk akkor, ha a méhészet jövedelmezőségét ismernék és tudnák, hogy a méznek ma már biztos piaca és elfogadható ára van és senki sem kénytelen mézét 20—25 forinton vesztegetni, mint még néhány évvel ezelőtt is, amikor még a mézértékesítő bizottságok nem léteztek és amikor a mézárak hanyatlása oly mérveket öltött, hogy igen sokan felhagytak a méhészettel, mert azt vélték, hogy olyan pottom haszonért, mely már inkább veszteség mint nyereség, nem érdemes a méhészetbe pénzt fektetni s illetve azokkal vesződni.

De hát mi módon lehetne földmivelő népünkkel mindezt jól megértetni és őket az okszerű méhészet ismeretére vezetni, mert éppen ez volna igazán országos érdek, erre kellene törekednünk. Csakhogy ehhez nekünk nincsenek meg a szükséges eszközeink. Ehhez olyan eszközök szükségesek, a minőkkel a kormány rendelkezik. Azt hiszem, hogy sokan egyet fognak érteni velem, a midőn azon nézetemnek adok kifejezést, hogy legsikeresebben azzal lehetne célt érni, ha a magas kormány által már régebben tervbe vett gazdasági ismétlő iskolák mindenütt létre jönnének és ha ezek vezetésével az amugy is nép között élő néptanítók biztatnának meg már azért is, mert első sorban ők vannak hivatva földmivelőink elméleti és gyakorlati oktatását vezetni, amire — miként tudni vélem — modern tanítóképző-intézeteink elég jól előkészítik őket.

Igaz ugyan, hogy mindez nagy fáradságot és kitartást igényel és a kivitel tekintetében sok helyen a tanítólakás szűk, kis udvarán kívül bizony alig van hely, ahol méhészkedni lehetne ilyen helyen pedig, ahol naponta 50—100 virgonc gyermek ugrándozik, fickándozik, mégis egy kicsit bajos méhészkedni a gyermekekre való tekintettel, ámbár elég helyen igen szűk udvarban vagy eresz alatt vannak a méhek és soha embert vagy állatot nem bántanak. No de ez nem tartozik reám és megvagyok győződve, hogy a hol ilyen akadály forog fenn, azt majd lefogja győzni a jó szándék és az erős akarat. A földolog szerintem az volna, hogy a földmivelő már zsenge korában tanulja az okszerű méhészet hasznát megismerni, mert tény, hogy az orsz. méhészeti Felügyelő és a vándortanítói kar mindent elkövet, hogy földmivelőink az okszerű méhészetet felkarolják és azt elsajátítsák, de ez csak a fentebb leírtak szerint érhető el.

Akkor aztán a méhéket is jobban megbecsülnék és nem sajnálnák pénzüket jó kaptárokért adni és nem dobnák azokat mindjárt sutba, ha kezdetben egy-két kedvezőtlen esztendőben tiúresen maradnának bődöneik, hanem várna türelmesen, miként a szőlősgazda is vár és dolgozik, míg tőkéi termökké lesznek és megérkezvén fáradsága munkája és okos kitartása jutalmának ideje, áldaná alkotóját, a nemeslelkű tanítóját és mindazokat, a kiknek jóvoltából a méhészet jövedelméhez jutott.

S Önök mélyen tisztelt tanító urak! ugy-e bár nem veszik sér-

tésnek. hogy azt mondom, hogy: »az oktató legelső sorban az elismeréssel élvezi fáradozása gyümölcsét«, mert hisz én tudom s tudják sokan, hogy a néptanítók azok, akik életőlő munkájuk után még elismerésben is ritkán részesülnek; s ha önök »viribus unitis« azon lesznek, hogy a népet kioktassák arra, hogy a méhek okszerű tartása mily kevés költség és nagy haszonnal jár; ha majd a földmivelőink átalakulása megtörtént, a magas kormány, Önök, az összes méhészek és intéző körök felkiálthatnak a költővel:

»Sok charibdis közt, sok ezer veszélyben izzadva

Orczám, partra szállottam, bevonom vitorlám«!

Győrsziget, 1904. január hó 20-án.

Ifj Páder Ferencz,

A méhcsalád munkaképessége.

(IV. Folytatás.)

»Minden volt már!« Tehát a nagy kaptár eszméje sem éppen új dolog. Ennek igazságát én is bizonyítom néhány adat közlésével.

A mult 1903-ik évi augsztus hóban Kiskunfélegyházán arról értesültem, hogy ott a mult század derekán Poór Albert ácsmester milyen nagy deszkakasokban méhészkedett. A nép ezeket mázsás kasoknak nevezte. (A mázsa alatt 56 kgr.-ot kell értenünk.) Első gondom volt néh. Poór Albertnek Albert nevü fiát fölkeresni, kitől a következőket tudtam meg. E kasok másfél hüvelyk (4 cm.) vastag deszkából készültek ajtó, ablak, tető és fenék nélkül; szélességi átmérőjük minden irányban egy bécsi láb (32 cm.) volt, magasságuk 2 láb (64 cm.) Ebbe ütötte felülről a befogott rajt, s egy ráillő deszkalappal befödte, és polyvás agyagsárral körül tapasztotta. Ez volt a tulajdonképpeni teelő és rajzó kas A mely kitevelt anyacsalád Péter-Pál (junius 29.) napjáig meg nem rajzott, annak alája tett egy köbláb térfogatu (32 cm. széles, 32 cm. magas) pótléket. Ezek a meddő méhcsaládok lettek aztán a pótládika segítségével mézelőkke; ezek kerültek őszszel lekénezésre; ezek adták a mázsa mézet. Ha elgondoljuk, hogy a pótládikával ellátott mézelő kas belvilág magassága 96 cm., szélessége pedig minden irányban 32 cm. volt, akkor azt is tisztán láthatjuk, hogy ez a térfogat, s még inkább lépépitmény tekintetében megközelítőleg

egyenlő volt az én kaptárommal. Ezek a méhcsaládok semmiféle különös gondozásban nem részesültek; teljesen önjerejükre hagyatva szabadon építettek dolgozó- és herelépet olyan arányban, a mint azt ösztönük sugallta; és Poór Albert ezekkel mégis huzamos időn át (1830—1877) nagyon szép sikerrel méhészkedett.

Ez bizony régen volt, de szolgálók én közelebbi adatokkal is, a melyek mind a nagy kaptár mellett bizonyítanak.

Mertinkó János (Szikszó) méhésztársunk f. 1903. évi szept. 20-iki kelettel ezeket írja: »Barsmegyében, Körömczbánya mellett Barbos-Lehotán laktam. A kis faluban volt egy tót ember; csak neki volt méhe *állandóan*, másoknak is *néha*, 2—3 gazdának egy-két kassal. Bemegyek hozzá, ő is hozzám. Elszörnyüködtem az ő nagy méh lakain (rönk, kas, fonott kas), ő meg szörnyüködött az én kis kasaimon. Kérdem tőle: ugyan minek az a nagy rönk-kas, vagy fonott kas? Télben de hideg lehet! Azt mondja az én méhésztársam: Uram, *én méhészkedni maguktól a méhektől tanultam, senki mástól*; de hát mondja nekem, hogy tud az ön kis kassa annyit adni, mint az enyém? Ha az én kasom meghordja magát, van benne 30, 40 kgr., de egy fél mázsa (50 kgr.) is méhestül, sonkolyostul.«

Molnár Máté pedig Váczról így ír f. évi (1903) szept. 27-én: »Vörös Károly, váczi ev. ref. lelkész, 1883-ik évben megvásárolta a Becske (Nógrádmegye) melletti Kis-Kelecsényi pusztát. 1884-ik évben vett 3 méhcsaládot Kis-Szt.-Miklóson összeszegezett deszkakasokban. Magassága e kasoknak 1 méter, szélessége 32 cm. volt. (Íme a Poór Albert mázsás kasai Nógrádmegyében.) Midőn megláttam ezen óriási kasokban ama csekély népet, hozzá azon a vidéken tartó hideget, azt ajánlottam, hogy egyesítsék, mert nem képesek azt kiépíteni; de bizony kiépítették, tele hordták, és 3 év alatt nem rajzottak. E kasokat fölemelni nem bírta, oly súlyosak voltak. Ugyanezen kasokkal egyidőben került ki egy Göndöcs-féle kettős gyékénykas is (de ez Váczról), melynek alsó, nagyobb felében volt a méhcsalád; a felső részt még ápril hóban nyitottam meg, azután még *három* kast tettünk egymás alá 2 heti időközökben. (4 kas és egy kúp.) Persze vártuk a nagy rajokat. Junius végén a kúppal együtt levettük a felső kast, az tele volt mézzel, *méh semmi*; egy hét múlva a két alatta levőt; csak szép

fehér mézes lépek; fiasítás csak a közepén volt korábban, s a mint az kikelt, a nép egy étage-val lejobb szállt. Ezen törzs cca. 80 kgr. mézet adott le, de rajt egyet se. A törzsek száma nem szaporodott ezen nagy kasokból, de a kicsinyekből igen.«

Tehát Kis Kelecsényben is megismétlődött tömörkényi Tóth János uramnak a nagy méhcsaládok meddőségére vonatkozó tapasztalata.

Mussony Gyula (Üröm) méhésztársunk is beszél egy ezekhez hasonló esetet:

»Három év előtt (1900.) meghalt Pomázon Fromm József; a következő őszszel az összes méheit én kénezttem le Volt ezen méhállományban egy 100—120 liter nagyságu kas is, a mely arról volt nevezetes, hogy évekig nem rajzott. Ez az egy törzs több mézet adott, mint a másik öt-hat.«

Még nagyon sok, ezekhez hasonló esetet hozhatnék fel, ahol hasonló eredmények kerültek felszínre a nagy méhcsaládok tenyészése körül ugy a síkságon, mint a hegyes vidéken; de nem folytatom ezen idézeteket a végtelenségig, mert a kas nagysága csekély eltéréssel mindenütt ugyanaz, s a mézbeli és meddőségi eredmények is hasonlók; hanem ugy tartom, nem lenne teljes egész a jelen ismertetés, ha elhallgatnám az esetet, egy százados bükkfa odvában élt méhcsalád munkaképességéről, mely a maga nemében is ritkítja párját s melyről Fenczik Győző (gör. kath lelkész Sárospatak) méhésztársunk 1903-ik évi november hó 4-én a következőket írja:

»Kis-Rákócon (Ugocsamegye, ahol ezelőtt állomáson voltam) egy Todárcsics Bazil nevű ember az ezen község határában levő ős bükkerdőben téiben egy bükkfát többed magával levágott; amint a fa leesett, ketté hasadt; s belül az odvában körülbelül 6 méter hosszúságu lépeket találtak, melyek telve voltak mézzel; s körülbelül 1 $\frac{1}{2}$ métermázsa mézet hoztak haza ezen egy törzstől s azt 27 forintért adták el.«

(Folyt. köv.)

Újpesten.

Id, Boezionádi Szabó Imre.

Szives kérés.

Kérjük helybeli és vidéki tagtársainkat, sziveskedjenek a hátralékos és a folyó évi tagdíjaikat beküldeni.

Miután egyesületünk a 2 koronás körü tagúdíjat folyó év januárius hó 1-ével megszüntetni volt kénytelen, kérjük azon tagtársakat, kik a folyó évre csak 2 koronát küldtek, hogy ezen összeget 4 koronára kiegészíteni sziveskedjenek.

1903. december hó 15-től fizettek:

1. 2 korona körü tagdíjat: 1901-re: Bay Ferenc, 1902-re Todor István, Gazda Gábor, Göncz Károly és Szilágyi Pál.

2. 4 korona rendes tagdíjat 1603-ra: Bágyi Miklós (Románia), Benkő Benedek, Boros György, Csinády István, Gazda Gábor, Józsa Dániel, Juhász Márton, Kerekes István, Nagy László, Nesselfeld Viktor, özv. Pleha Jánosné, Schmidt Keresztély, Szinte Vilmos, Török József gróf, Valsitz Pál, Wallentin Ödön.

3. 2 korona körü tagdíjat 1903-ra: Bay Ferenc, Csuka Mátyás, Gázsa Sándor, Göncz Károly, Kaczián Gyula, N. Koncz István, Németh Péter, Pap János, Sófalvi Károly, Sárkány Kálmán, Sipka Endre, Szilágyi Pál és Steinberg Ottó.

4. 4 korona rendes tagdíjat fizettek 1904-re: Ambrózy Béla báró, állami tanítóképző intézet Székelykeresztúr, állami földmives iskola Algyógy, állami méhészgazdaság Gödöllő (3'60), Bareán Tivadar, Balázs Ferenc dr., Bay Ferenc, Benkő Benedek, Csermák Emma, Fábíán János, Farkas József, Gebhárdt Imre, Geltch Lajos, Györfi János, Hirsch Benedek, Hanzéros Ádám, Holdreich György, Irsay József, Kovács Géza, Kremniczkyné Fröhlich Ilona, Mázsa Péter, Mészáros Ármánd, Nemes János, Nagy László, Nagy Gejza, Páni Sándor, Rösner Valéria, Sata Albert, Schuchy Sándor, Szász Ferenc, Török Arthur, Vécsey Béla br., Veress Sándor, Vida László, Zomora Dániel, Zichy Aladár gróf.

5. Rendes 4 k. tagdíjra 2 k.-át fizettek 1904 re: Barajevác Kornél, Csérgő Venczel, Germán Sándor dr., Gergelyi Kálmán, Hudivók János, Mezey Ödön dr., Szabó László, Szép Mihály, Szöllősy Gyula.

6. Rendes 4 k. tagdíjra 1 koronát fizetett 1904-re: Zomora Dániel.

7. 4 k. rendes tagdíjt fizetett 1905-re: Bareán Tivadar és Vida László. (Folytatjuk)

Tartalom: A mi dolgaink. — Hogyan lehet sok mézet gyűjteni az orsz. méretü kaptárokban? *Bötmöni István.* — Tapasztalatok a Boczonádi-féle kaptárról. *Gyulay Károly.* — Nehány őszinte szó a földmivelő nép méhészkedéséhez. *Ifj. Páder Ferencz.* — A méhcsalád munkaképessége. *Id. Boczonádi Szabó Imre.* — Nyugtázások.

140 éremmel

Az első és
felső-krajnai keres-

kitüntette.

legnagyobb
kedelmi méhtelep

a z

AMBROZIC M.-féle.

Posta- és táviró-állomás: **Moistrana.**

Vasút-állomás: **Lengenfeld, Felső-Krajnában (Ausztria).**

MŰLÉPGYÁR.

Kitüntetések:

1873. Világkiállítás Bécs: elism. okl. — 1873. Simmering, Bécs mellett: állami ezüstérem. — 1874. Páris: ezüst érdemérem. — 1874. Bremen: III. díj 50 birod. márkával — 1874. Magyar-óvár: elism. aranyokl. — 1874. Halle: oklevél. — 1874. Florenz: dicséret. — 1875. Lippa: elism. aranyokl. — 1875. Köln: érdemérem. — 1875. Mödling: ezüstéremérem. — 1875. Strassburg: elism. okl. és pénzdíj. — 1873., 1875. Cs. k. mezőgazdasági társaság Laibachban: tiszteletdíj. — 1877. Linz: tiszteletdíj. — 1879. Prága: 2 kitüntetés. — 1880. Köln: állami érem. — 1880. Cseh-Leipa: elism. okl. — 1880. Páris: kitünt. okl. — 1881. Erfurt: kitünt. okl. — 1881. Steyr: elism. okl. — 1882. Budapest: elism. okl. — 1882. Wr.-Neustadt: tiszt. díj és kitünt. okl. — 1882. Bécs: állami ezüstérem. — 1883. Páris: kitüntető okl. — 1883. Frankfurt a M.: 35 birod. márka. — 1883. Hamburg: 100 birod. márka. — 1883. Prága: érdemérem. — 1883. Linz: ezüstéremérem. — 1883. Laibach: állami ezüstérem. — 1884. Zürich: elism. okl. — 1884. Rakonitz: érdemérem — 1884. Amsterdam: kiállítási érem és 25 forint. — 1884. Wels: állami ezüstérem. — 1884. Kreuzburg O. S.: ezüstérem. — 1884. Budweis: kiállítási aranyérem és pénzdíj. — 1885. Kaaden: ezüstéremérem — 1885. Budapest: érdemérem. — 1885. Liegnitz: állami érem. — 1886. Troppau: 70 frank és 2 dicsérő okl. — 1886. Wels: ezüstérem. — 1887. Bécs: 3 arany. — 1887. Stuttgart: állami ezüstérem, okl. és dicsérő okl. — 1888. Breslau: dicsérő elismerés. — 1888. Brüssel: Medaille en vermeil, Medaille en bronze és 10 frank. — 1888. Krems: ezüstérem és ezüstdíj. — 1888. Buchsweiler: dics. okl. — 1888. Laibach: állami ezüstérem. — 1889. Regensburg: állami ezüstérem, 40 birod. márka és 2 okl. — 1889. Eszék: érdemérem. — 1889. Világkiállítás Páris: ezüstérem. — 1890. Graz: kiáll. ezüstérem, 5 ezüst forint és elism. okl. — 1890. Bécs: kiáll. ezüstérem. — 1891. Zágráb: kiáll. érem. — 1891. Götz: elism. okl. — 1891. Karlsruhe: egyesületi érem, okl. és 20 márka. — 1891. Lübeck: állami ezüstérem, kiállítási érem és 20 márka. — 1892. Turin: 2 ezüstérem. — 1892. Budapest: 2 állami érem és okl. — 1892. Philippopol: állami ezüstérem és okl. — 1893. Heidelberg: állami ezüstérem, kiállítási érem és okl. — 1893. Kiel: egyesületi ezüstérem. — 1894. Enzheim: dics. okl. — 1894. Bécs: 2 állami ezüstérem, egy ezüst- és egy bronz-érdemérem a wieni méhészegyesületől és okl. — 1895. Leipzig: arany- és ezüstérem. — 1895. Görlitz: állami ezüstérem és okl. — 1895. Posen: ezüst »Vilmos császár-érem« dicsérő oklevéllel. — 1896. Reichenberg: arany- és bronzérem. — 1896. Gross-Strehlitz: ezüstérem és tiszteletdíj. — 1897. Böhm.-Skalitz: elismerő okl. — 1897. Tetschen: orsz. egyesületi érem. — 1897. Wiesbaden: osztr. ezüstérem és egyesületi ezüstérem oklevéllel. — 1897. Insterburg: porosz állami érem elism. oklevéllel. — 1898. Cseh-Leipa: dics. okl. — 1898. Greifenberg: ezüst érdemérem. — 1898. Dorndorf: egyesületi ezüstérem. — 1898. Salzburg: állami ezüstérem és egyesületi ezüstérem. — 1898. Jubileumi kiállítás Wien: 2 jubileumi érem. — 1899. Graz: a csehországi méhészegyesület ezüstérme és az osztrák méhészegyesület érme. — 1899. Altenburg: ezüstérem és dics. okl. — 1899. Köln: állami ezüstérem, 30 márka és dics. okl. — 1900. Klagenfurt: a karinthiai mezőgazd. egyesül. ezüstérme, a salzburgi gazd. egyesül. ezüstérme, Klagenfurt város ezüstérme és állami érem. — 1901. Erfurt: Szász-Coburg-Gotha állami érem. — 1901. Breslau: 2 egyesületi ezüstérem és dicsérő okl. — 1901. Friedland: állami ezüstérem és dicsérő oklevél. — 1902. Temesvár: aranyérem és elismerő oklevél. — 1903. Bécs: ezüst állami érem és elismerő okl. — 1903. Strassburg: ezüst állami érem és dicsérő okl. — 1903. Sofia: dicsérő okl. — 1903. Lemberg: ezüstérem.

Árjegyzék 1904-re.

I. Krajnai méhek.

Jelzés	Az A. alatt jelzett anyákat anyásító készülékben küldöm. Rajokkal, stb. nem anyazárkában küldöm az anyákat, mert szabadon jobban érzik magukat, s rendeltetési helyükre szerencsésebben megérkeznek. Ha a B. vagy C. alatt jelzett anyákküldését valaki mégis anyazárkájában kíváná, díjlanul eszközölöm ezt.	Márcz. és ápr.		Május		Június		Julius és aug.		Szept. és okt.	
		Korona	Márka	Korona	Márka	Korona	Márka	Korona	Márka	Korona	Márka
A.	Anyá termékenyített ; kísérő méhekkel bérmentve	8	8	7	7	6	6	5	5	4	4
B.	Raj, termékenyített anyával ; a méhek tiszta sulya 500 gr. (1 font). bérmentve	11	11	10	10	9	9	8	8	7	7
C.	Raj, termékenyített anyával ; a méhek tiszta sulya 1 klgr-on (2 font) felül, bérmentve	—	—	12	12	11	11	10	10	9	9
D.	Raj, termékenyített anyával ; tetszés szerinti méretű 7 kereten (1. szállítási feltételek 7. p) úti eleséggel, sat bérmentve	—	—	14	14	13	13	12	12	11	11
E.	Anyatörzs, termékenyített anyával ; kitelelt kaptárból átlakolva, tetszés szerinti méretű 10 kereten (1. száll. f. 7.), fiasítással, úti eleséggel, stb. bérmentetlenül	16	16	16	16	—	—	—	—	—	—
F.	Ambrozic-féle fekvő kaptár ; 8 oldalról nyitható; 17 német általános méretű kerettel, ablak rá-mával, építménnyel, fiasítással mézzel sat. bérmentetlenül	19	19	19	19	—	—	—	—	18	18
G.	Eredeti köpű (parasz fekvő-kaptár) ; építménnyel, fiasítással és mézzel, melytől tavasszal többnyire 2—3 raj várható; bér	14	14	14	14	—	—	—	—	13	13

Szállítási feltételek.

1. Az **A, B, C** és **D** alatt jelzett családokat Magyarországra, Ausztriába, Németországra, Svájcra és Luxemburgba bérmentve küldöm.

2. A csomagolás költsége a méhcsaládok árába már be van számítva.

3. A megrendeléseket határozottaknak tekintem, ha az összeg a megrendeléssel bérmentve érkezik be. Magyarországra és Ausztriára a koronával, Németországra (Svájcz és Luxemburg is) a márkával jelzett árak érvényesek, minden más országokra egyezség szerint.

4. Minden méh küldemény föladását 24 órával megelőzőleg nyomtatott értesítést és utasítást küldöt megrendelőimnek.

5. A Magyarországra, Ausztriába, Németországra, Svájcra és Luxemburgba küldött méhek életében való megérkezéseért kezességet vállalok, s ha a megrendelő az elhalt anyaméhet levélben, a fönkre ment népet pedig postacsomagban, a megérkezés után legkésőbb 24 óra alatt bérmentesen visszaküldi, kárpótlást nyújtok. Az elhalt és visszaküldött anya helyett másikat szállítok. Az elpusztult népért csak akkor

adok kárterítést, ha legalább 250 grammnyi (1/2 fontnyi) súlyú méh hullott el, s ez is bérmentve érkezik vissza hozzám. Leszakadt, vagy összetört lépért nem adok kárpótlást.

6. A méhküldeményeket illető fölszólalást csak akkor veszem figyelembe, ha a megrendelő a küldemény megérkezését követő 24 órán belül postára adja azt.

7. Az általános mérettől eltérő más méretű keretekért nem számítok többet, ha a kívánt méret a keret magasságában és szélességében 24 ctm.-t meg nem halad. Ha valaki ennél nagyobb kereteket kíván, megegyezés szerint némi pótlást fizet.

8. A lépéptímeny a **D E**-nél oly hosszú (magas), mint a **G** alatt említett eredeti kaptárban, éppen úgy az **E**-nél is.

9. Az **A, B, C, D, E, F** és **G** alatt jellettekből 10 darabra szóló megrendelés esetén egyet díjtalanul adok.

10. Tisztán olvasható pontos czímet kérek és közlését annak, hogy az **E, F** és **G** alatt jelletteket postán, vagy vasúton küldjem-e?

Méhtelegeimen télen át mindig nagyszámú méhtörzset tartok; ennél fogva könnyen van arra módom, hogy minden megrendelőt a legkedvezőben kiszolgálhassak.

Meg kell jegyeznem, hogy méhtelegeim hideg hegyvidéken, a 9036 láb, vagyis 2865 méter magas Triglav nevű hegytől alig 1 1/2 mérföldnyire (11—12 kilométerre) vannak. A nevezett hegy északkeleti lejtője, mely az én méhtelegeim felé irányul, a mi községünkben: Moistrana-Lengenfelden állandóan jégmezőkkel borított, míg egész Krajnában ezen kívül sehol nincs valódi jégmező. Ha mézet nem is szolgáltatnak méheimnek ezek a jégmezők világos, hogy azok a méhek, melyek hideg hegyvidékeken tenyésznek, vagy az ottani éghajlatot megszokják, inkább edzettek a hideg ellen, mint azok, amelyek melegebb tájakról valók. A méhek vásárlását többnyire hegyvidékeken (a hegységek völgyeiben) eszközölöm, azon igyekezvén, hogy ahol csak megszerezhetők, jó törzseket kapjak, hogy vevőimet kielégíthessem.

Tisztelt vevőim meglegedettségének bizonyítékául szolgál nemcsak a hozzam küldött sok elismerő levél, melyekből mintegy 800 ki is van nyomtatva, de az üzleti könyveimmel bizonyítható tények, melyek azt igazolják, hogy csak az utolsó 17 év alatt 34.705 méhcsaládot küldöttem szét Magyarországra, Ausztria, Németország, Svájc, Luxemburg, Francia-, Spanyol- és Angolország, Svéd- és Norvégia, Finn- és Oroszország, Bulgária, Törökország, Amerika, sat. különböző vidékeire. Kereskedelmi méhtelegemet ennél fogva mindenkinek teljes jogosultsággal a legmelegebben ajánlhatom.

Minden eddig kiadott árjegyzékeim ezen kiadás által érvénytelenek.

II. Műlép,

valódi tiszta méhviaszból, melyért kezességet vállalok.

Mintát kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

1 kgr. 4 kor. 50 fill. = 4 márka 50 pfennig.

Egy postaládikát 3 1/2 kgr. műléppel Magyarországra, Ausztriába és Németországba bérmentve küldök. A csomagolás az árba már bele van számítva.

A műléplapok hosszának és szélességének centiméterekben való pontos közlését kérem.

A műlépek beragasztására szóló utasítást minden küldeményhez mellékelek.

Bizalommal kérem a t. méhészközönséget: ne méltóztassék az én világhírű felső-krajnai kereskedelmi méhtelegemet más, hasonló cézeggel összetéveszteni. Óvás céljából a részemről szállított méhcsalád, műlép, sat., sat. hatóságilag bejegyzett védőjeggyel van ellátva.

Ambrozic Mihály.